

lui, dându-i inlesnire și indemânare de a sĕvĕrși rĕul cu mare rafinăria, — ci se estinde la totalitatea spiritului și ma ales la voință, arĕtându-i direcțiunea corespundĕtore scopului. Pentru că despre un om in sensul acesta cult nu se pót presupune, ca el să nu judece lucrurile după valórea lor morală singură adevĕrată, ca el să se lase a se orbí de patimă lăcomiei ori a măniei până a răpí averea, onórea și viĕta fizică și morală, a deaprópelui seu; nu se póte crede, ca un om cu capul și inima la loc, să se supere pentru adevĕr ținĕndu-se infalibil, să nu recunóscă și in altul, ce e bun și nobil, să urască pre altul pentru că se află incă in condițiun bune; póte și mai bune decăt ale sale, ba incă să se bucur de nenorocirea altora; nu se póte admite, ca un om consci de demnitatea sa să nu se rușineze de sine însuși, de cât ori ar intreprinde vre-o lucrare in contra aceleiași demnități vătĕmătore și asupritore pentru alții și dejositore pentru sineși. Aceea ar fi o contradicțiune a spiritului omenesc, o pură negațiune a eului seu, ceea ce la bărbați in adevĕr culți nu se póte admite.

Étă deci, pentru ce bărbații cei meritați sunt reu vĕduți și tractați, până sunt in viĕță. Lucru prea natural: cei ce nu se sciu prețuí pre sineși, nu sciu prețuí nici pre alții, pre cĕ demni de prețuit; dară cei ce nu sciu prețuí pre alții, nu pót face pretensiune nici la cultură, ei rĕmân pururea fii ai întí nerecului. Unii ca aceia nu merită nici numirea de „om“ *ca* realitate, fiind că nu intrunesc condițiunile esențiali pentru ființa omenéscă, cari singure fac pre omul om, deosebindu-l de făpturile necuvĕntătore; ei numai forma o au omenéscă, *ca* érá faptele le sunt neomenesci, mai irăționali decăt ale celor *ca* fără de rațiune.

Noi vedem, că basa tuturor lucrărilor este moralitate *ca* acĕsta unde lipsesce, acolo nu póte fi vorbă de progres și *ca* ricire. Insași societatea omenéscă preste acest fundament *ca* moralității este clădită. Luați acest fundament dela societă *ca*